

THÔNG TIN TÓM TẮT VỀ NHỮNG KẾT LUẬN MỚI CỦA LUẬN ÁN TIẾN SĨ

Tên đề tài: *Ẩn dụ ý niệm màu sắc trong tiếng Việt*

Ngành: Ngôn ngữ học

Mã số: 92 29 020

Nghiên cứu sinh: Nguyễn Thị Liên

Cán bộ hướng dẫn: 1. PGS.TS Trương Thị Nhân; 2. PGS.TS Trần Văn Sáng

Cơ sở đào tạo: Trường Đại học Khoa học, Đại học Huế

Những kết luận mới của luận án

- Màu sắc là một trong những phạm trù tri nhận mang đặc trưng văn hóa dân tộc. Về mặt lý luận, việc ứng dụng lý thuyết Ngôn ngữ học tri nhận vào việc nghiên cứu ẩn dụ ý niệm màu sắc trong tiếng Việt làm phong phú thêm những hiểu biết về ẩn dụ ý niệm và phạm trù màu sắc trong tiếng Việt. Kết quả nghiên cứu của luận án góp phần khẳng định một cách tiếp cận mang tính chất liên ngành về quan hệ bộ ba ngôn ngữ - tư duy - văn hóa trong ngôn ngữ học hiện đại.

- Ẩn dụ ý niệm màu sắc được khảo sát chia làm 3 miền ý niệm đích: *con người, đời sống xã hội và hiện tượng tự nhiên*. Kết quả nghiên cứu ghi nhận, các ẩn dụ ý niệm gắn với các màu cơ bản chiếm tỉ lệ cao hơn hẳn các màu phái sinh trong tiếng Việt. Trong đó, miền đích con người nhận được nhiều nhất sự ánh xạ từ miền nguồn màu sắc với các màu *xanh, trắng, đỏ, đen*. Ẩn dụ ý niệm màu xanh chiếm số lượng vượt trội với 219/1040 (chiếm tỉ lệ 21,1%). Ẩn dụ ý niệm màu đỏ với 182/1040 biểu thức (chiếm tỉ lệ 17,5%).

- Các ẩn dụ ý niệm màu sắc với ý niệm miền đích *đời sống xã hội, hiện tượng tự nhiên* được cụ thể hóa thành mô hình ẩn dụ thứ cấp tương ứng các lĩnh vực kinh tế, giáo dục, chính trị - xã hội, các phạm trù thuộc hiện tượng tự nhiên: thời gian, sự vật. Trong các mô hình ẩn dụ ý niệm màu sắc về các lĩnh vực đời sống xã hội, hiện tượng tự nhiên, ẩn dụ ý niệm màu đen chiếm số lượng vượt trội với 75/1040 biểu thức (chiếm 7,2%).

- Nghiên cứu ẩn dụ ý niệm hướng đến hiểu biết về phương thức tư duy, đặc trưng văn hóa dân tộc cần thiết đặt ra sự so sánh, đối chiếu các ngôn ngữ, các nền văn hóa chứa đựng để tìm ra những điểm tương đồng và sự khác biệt, nhìn nhận chính xác tính chất đặc thù của mô hình ẩn dụ ý niệm màu sắc trong tiếng Việt vượt qua rào cản ngôn ngữ và giao tiếp đa văn hóa. Đây là những vấn đề đang chờ được khai phá trong các công trình nghiên cứu về ẩn dụ ý niệm màu sắc ở cấp độ sâu rộng hơn.

Người hướng dẫn
Đại diện tập thể hướng dẫn
(Kí và ghi rõ họ tên)

PGS. TS. Trương Thị Nhân

Nghiên cứu sinh
(Kí và ghi rõ họ tên)

Nguyễn Thị Liên

SUMMARY OF NEW CONCLUSIONS OF PhD THESIS

Title: *Conceptual metaphors of colour in Vietnamese*

Speciality: Linguistics

Classification: 92 29 020

Name of PhD Student: Nguyen Thi Lien

Advisors: 1. Assoc. Prof. Dr. Truong Thi Nhan, 2. Assoc. Prof. Dr. Tran Van Sang

Institutional: University of Sciences, Hue University

New conclusions

- Color is one of the categories of perception bearing national cultural characteristics. In theory, the application of the cognitive linguistic theory in researching conceptual metaphors of color in Vietnamese enriches the understanding of the conceptual metaphors and the category of colors in Vietnamese. The result of the thesis contributes to affirm the interdisciplinary of the relationship of language - linguistic – culture in modern linguistic.

- The survey of conceptual metaphors of color led to 3 target conceptual domains: *human social life* and *natural phenomena*. Due to the results of the survey, the conceptual metaphors associated with basic colors account for a higher percentage than derivative colors in Vietnamese. Accordingly, human target domain receives the most mapping color source domain like *white, blue, red, black*. The conceptual metaphors of blue get the highest percentage with 219/1040 expressions (accounting for 21,1%), following, the conceptual metaphors of red with 182/1040 expressions (accounting for 17,5%).

- The conceptual metaphors of color associated with *social life* and *natural phenomena* target domains are concretized into secondary metaphor models corresponding with economy, education, politics- society, categories of natural phenomena: timing and things. Among the models of conceptual metaphors color in social life and natural phenomena, conceptual metaphors of black account for an outstanding percentage with 75/1040 expressions (accounting for 7,2%).

- The study of conceptual metaphors towards understanding the modes of thinking, national cultural characteristics is necessary to compare and compare languages and cultures to find out the points. Similarities and differences, accurately recognizing the specificity of conceptual metaphors in Vietnamese overcomes language barriers and multicultural communication. These are issues waiting to be explored in deeper research.

Advisor(s)

PhD Student

Assoc. Prof. Dr. Truong Thi Nhan

Nguyen Thi Lien